CZĘŚĆ XLIX — № 46. ROK 25 — (1854.)

TYGODNIK

PETERSBURSKI

GAZETA URZĘDOWA

KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we WTORKI i PIĄTKI. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, lub do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, nadto we wszystkich Pocztowych urzędach w Cesarstwie i Królestwie.

Cena ROCZNA w Rossyi z pocztą, a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 15 rubli. POŁROCZNA 8 rubli srebrem.

PIĄTEK, $\frac{18}{30}$ CZERWCA.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

PETERSBURG, $\frac{17}{29}$ CZERWCA.

Przez Rozkazy dzienne CESARSKIE w Wydziale Wojskowości, z dnia 12 Czerwca, Pułkownik 5 rezerwowego bataljonu Wileńskiego pułku strzelców *Iwanow 5*, mianowany Dowodzącym Zapasową brygadą 5 dywizyi pieszej na miejsce Jenerał-majora *Tutołmina*, który ma, jak przedtém, zostawać przy 6 korpusie piechoty; — 13 Czerwca, Pułkownik pułku Smoleńskiego pieszego, Dowodzący rezerwową brygadą 7 dywizyi pieszej *Kuzmicki*, podniesiony został do rangi Jenerał-majora i zaliczony do Armii z zachowaniem dotychczasowych obowiązków; — Zostający przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych Jenerał-major *Stiepanow 1*, mianowany pełniącym obowiązki Wojennego Gubernatora miasta Kamieńca-Podolskiego i Podolskiego Cywilnego Gubernatora, na miejsce Jenerał-majora xięcia *Wiaziemskoj*, który zostaje zaliczony do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Dyplomat CESARSKI.

Naczelnikowi Sztabu 5 korpusu piechoty, Jenerał-majorowi Niepokojczyckiemu.

W dowodzie osobliwej NASZEJ ku wam życzliwości, za niezmordowane prace wasze w pełnieniu poufanych wam wielostronych obowiązków służby, również za odznaczające się męztwo i biegłość w rozporządzeniach, rozwinięte przez was podczas rekonesansu 1 Grudnia 1853 roku, pod silnym ogniem nieprzyjacielskim, Najmiłościwiej mianujemy was, na poświadczenie Dowodzącego wojskami 3, 4 i 5-go korpusów piechoty, kawalerem orderu Świętego, Apostołom równego Włodzimierza drugiej klassy, którego znaki przy niniejszém załączając, pozostajemy CESARSKĄ łaską NASZĄ ku wam przychylni.

Na oryginale własną J. C. MOŚCI ręką podpisano:

MIKOŁAJ.

Peterhof, 5 Czerwca 1854 roku.

— Przez takiż Dyplomat z dnia 10 Czerwca, Najłaskawiej mianowany kawalerem orderu Św. Anny 1 klassy, Vice-Prezes CESARSKIEJ Akademii Kunsztów, Radzca Tajny hrabia *Tołstoj*.

Rozkaz dzienny

S.-Petersburgskiego Ober-Policmejstra do S.-Petersburgskiej Policyi.

Minister Wojny zawiadomił P. S.-Petersburgskiego Wojennego Jenerał-Gubernatora, z NAJWYŻSZEGO JEGO CESARSKIEJ MOŚCI rozkazu, że nieprzyjacielska eskadra, w liczbie około 30 statków, ukazała się 13 bieżącego Czerwca w widoku *Sojkinoj Góry*, o 80 wiorst od Kronstadtu, wczora zaś, 14 Czerwca, zbliżyła się ku *Krasnej Górce;* kilka statków parowych podchodziło ku latarni morskiej Tołbuchin, dotąd wszakże nie widno, iżby nieprzyjaciel przedsiębrał cokolwiek przeciw Kronstadtowi, gdzie wszystkie środki są przygotowane dla jego przyjęcia.

Odebrawszy stosowne zalecenie od JW. Wojennego Gubernatora, Jenerała Szulgina, z dnia 15 Czerwca, zalecam Policyi niezwłocznie obwieścić o tém mieszkańców Stolicy. 15 Czerwca 1854 roku.

Podpisał: Jenerał-adjutant *Gałachow.*

NOWINY Z MORZA BALTYCKIEGO.

Dowodzący wojskami w Finlandyi znajdującemi się donosi, z dnia 13 Czerwca, że nieprzyjaciel dokonał zamach na Alandską fortecę, ale że takowy najskuteczniej został odparty.

9 Czerwca, o 5-ej po południu, podeszły ku fortowi trzy nieprzyjacielskie statki (2 fregaty parowe 48 działowe i jedna parowa korwetta) i wszczęły silny ogień do warowni. Fort odpowiadał z obu piątr warownych koszar; w ślad za tém nadbrzeżna baterya ze 4-ch lekkich dział Alandskiego artylleryjskiego garnizonu, tymczasowo urządzona na południe od fortu, i przykrywające ją dwie roty Grenadyerskiego bataljonu celnych strzelców, trafnym ogniem swoich dział i sztucerów, zdołały odwrócić uwagę nieprzyjacielskich okrętów od fortu, przy czém jednym wystrzałem z bateryi, podbito koło w parowym statku. Wtedy nieprzyjaciel, porzuciwszy warownie, zwrócił się ku nadbrzeżnej bateryi.

Baterya ta działała bezprzerwy do godziny 8 i dopiero tylko po zburzeniu merlonów zdjęła się z pozycyi. Strzelcy zaś, rozsypani na brzegu z obu stron bateryj, nieprzestawali działać na swoich miejscach aż do chwili, kiedy nieprzyjacielskie statki, porzuciwszy bateryą, znowu zwróciły się przeciw fortowi. Korzystając z ogromnego kalibru swoich dział, nieprzyjaciel zatrzymał się naprzód w odległości 1000 sążni od naszych warowni, i puszczał trzy-pudowe bomby, 96 i 68 funtowe kule i kongrewskie race. Komendant twierdzy, Pułkownik *Bodisko* uznał daremném tracić naboje, odpowiadając nieprzyjacielowi w tak wielkiej odległości i rozkazał do czasu wstrzymać ogień z warowni. Ale kiedy statki nieprzyjacielskie, w celu zrobienia wyłomu w bojowej ścianie fortu, podeszły ku niemu bliżej, wtedy znowu wszczął do nich ogień rozżarzonemi kulami, od których zapaliła się jedna nieprzyjacielska fregata, w drugiej zaś, wystrzałem z wieży, uszkodzony został rudel. W skutek tego nieprzyjaciel był zmuszony zaniechać bitwy i około 2 godziny rannej odstąpił. Pomimo silnej kanonady, trwającej przeszło dziewięć godzin, nie zdołał on zrządzić żadnego ważnego w fortecy uszkodzenia.

Strata nasza w tej sprawie jest całkiem nieznaczna; na tymczasowej bateryi nie było ani jednego poległego, raniono tylko 12 żołnierzy; w samym forcie zabity młodszy Ordynator Alandskiego wojskowego lazaretu, Lekarz *Browkowicz*, Finlandskiego linijowego bataljonu № 10 Audytor Sekretarz Kollegijalny *Sorokin*, i dwaj żołnierze, a ranieni trzej. Gęsty dym, nanoszony wiatrem ze statków, nie pozwolił nawet w przybliżeniu ocenić straty nieprzyjaciela, która, według wszelkiego podobieństwa, musi być znaczna.

Donosząc o tej pomyślnej sprawie, Komendant Alandski zaświadcza o rzadkiém męztwie i zimnej krwi w ogólności wszystkich wojskowych powierzonego mu garnizonu, w szczególności zaś o przezornych rozporządzeniach i wytrwałości dowodzącego nadbrzeżną bateryą i strzelcami Podpułkownika *Furuhelma*. Prócz tego wymienia on, z tych co się najwięcej odznaczyli, Podpułkownika artylleryi *Grankina*, Alandskiego Plac-majora Podpułkownika *Tamelandera*, Finlandskiego linijowego № 10 bataljonu Majora *Klingstedta*, Dowodzcę Alandskiej komendy Inżenierów Kapitana *Krausolda*, Sztabs-kapitana Inżenierów *Tesche*, Finlandskiego linijowego № 10 bataljonu Kapitana *Granberga*, Dowodzcę polowego dywizyonu Sztabs-kapitana *Szwetowa* (w szczególności), również roznoszących rozkazy Komendanta, Dońskiego № 28 pułku kozaków Asaułę *Fomina* i Plac-adjutanta Sztabs-kapitana *Wikberga*. *(R. I.)*

NOWINY Z NAD-DUNAJU.

Jenerał-adjutant Xiążę *Gorczakow*, który, z powodu kontuzyi, odebranej przez Jenerał-Feldmarszałka Xięcia Warszawskiego, objął dowodztwo nad wszystkiemi wojskami, zostającemi w zawiadywaniu Jego Światłości w Xięztwach nad-Dunajskich i w Rossyi południowej, donosi co następuje:

30 Maja Turcy zamierzyli z Ruszczuka przeprawić się przez Dunaj i opanować wyspy, położone na przeciw tej fortecy. Znaczna liczba statków nieprzyjacielskich, z posadzonemi na nie wojskami, i przeprowadzana kanonjerskiemi szalupami, odpłynęła od prawego brzegu rzeki ku wyspie Radoman, i w tymże czasie z wałów twierdzy i bateryj wszczęty został mocny ogień. Jenerał-major *Paszkowski*, któremu polecona była obrona pomienionej wyspy, spotkał turków ręcznym i sztucerowym ogniem. Podwakroć nieprzyjaciel kusił się przybić do rozmaitych punktów wyspy, i obarazy był ze stratą odparty.

Tymczasem Turcy ostatecznie opuścili małą Wałachiją i znieśli fortyfikacye Kalafatu.

Pod Sylistryą oblężne roboty posuwane były na lewem naszém skrzydle na przeciw nieprzyjacielskiego przodowego fortu. Nie zważając na skuteczne wybuchy min i nowo urządzone breszowe baterye, Turcy nieprzestawali uporni trzymać się za swojemi okopami, czynnie naprawując sprawione w nich uszkodzenia, dokonywali wycieczki i nawet wzmacniali się nowemi warowniami. Oblężenie to, z żalem powiedzieć przychodzi, kosztowało nas jednej jeszcze ofiary: Jenerał-adjutant *Schilder*, który, z niespracowaną działalnością, osobiście przywodził wszystkim robotom, został 1 Czerwca raniony przy oglądaniu transzei: odłamem granaty miał zgruchotaną prawą nogę, którą trzeba było odpiłować poniżej kolana; operacya ta dokonana została najpomyślniej. Taż granata zadała kontuzyą Naczelnikowi 5 Dywizyi Artylleryi, Jenerał-majorowi *Meyerowi*.

Dla czuwania nad drogami, z których załoga Sylistryi oczekiwała posiłków i transportów, posyłane były oddziały ku wsi Kalopetri pod wodzą Jenerał-porucznika *Pawłowa* i Jenerał-majora Xięcia *Bebutowa*. Ale turcy nie pokazywali się nigdzie w znacznych siłach. Tylko przodowe podjazdy nasze rozproszyły kilka małych partyj nieprzyjacielskich.

Na innych punktach teatru wojny nic godnego uwagi nie zaszło. *(R. I.)*

O CHOLERZE.

W *Petersburgu*, po 13 Czerwca pozostawało chorych 286 — w ciągu doby zachorow. 79 — wyzdr. 9 — umarło 20 — po 14 Czerwca pozostało chorych 336.

W ciągu doby zachor. 71 — wyzdr. 17 — umarło 19 — po 15 Czerwca pozostało chorych 371.

W ciągu doby zachor. 114 — wyzdr. 45 — umarło 35 — po 16 Czerwca pozostało chorych 405.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

AUSTRYA. 14 Czerwca, święto Bożego Ciała, które zgromadziło nieprzeliczone tłumy ludności do stolicy, było obchodzone w Wiedniu z niezwykłą wspaniałością. NN. Cesarz i Cesarzowa szli pieszo za processyą.

— Donoszą z Wiednia, do Gazety Kolońskiej, że Poseł Francuzki przesłał, 13 Czerwca, swojemu Dworowi depesze oznajmujące o ważnym wypadku, który dokonany został względem Serbii.

— Piszą ze Szląska Austryackiego, 11 Czerwca, do Gazety Powsz. Niemieckiej, że poruszenia wojsk ku Galicyi nieustają. Mówią o założeniu pod Ołomuńcem obwarowanego obozu.

PRUSSY. Król i Xiążę Następca Tronu znajdowali się 16 Czerwca w Królewcu na wielkiej paradzie całej załogi, poczém Król Jmć, z J. K. W. Bratem Swoim odjechał do Friedrichstein, zkąd miał udać się w dalszą podróż po krótkiem wytchnieniu. 5 Czerwca Xiążę Następca miał wrócić do Berlina, potém pojechać do Westfalii dla obejrzenia wojsk a następnie udać się na kuracyą wodną do Ostendy.

— 12 Czerwca, przypadająca dnia tego rocznica dwudziesto-pięcio-letnia mianowania J. C. Wysokości W, X. Następcy Cesarzewicza Rossyjskiego Szefem pułku 3-go Ułanów Pruskich, obchodzona była przez wszystkie tego pułku szwadrony, rozmieszczone po rozmaitych punktach.

— Piszą z Malty, że, 6 Czerwa, przybyła tam korwetta parowa Pruska *Danzig*, z Pirei. Statek ten miał rozkaz zabrania Króla i Królowej JJ. Grecyi w razie, jeżeliby to się okazało potrzebném ze składu okoliczności politycznych. Gdy następnie Król Othon przyjął ultimatum anglo-francuzkie, korwetta *Danzig* odpłynęła na powrót, jako niepotrzebna.

— Piszą z Gdańska, że okręt parowy wojenny angielski *the Basilisc* zawijał 15 Czerwca do tego portu, dla zakupienia świeżych żywności i mianowicie bydła. Opuścił był flottę anglo-francuzką 13 tegoż m. stojącą o 20 mil od Sweaborga; składała się ona z 29 okrętów angielskich i 18 francuzkich; nadto 2 fregaty i jeden statek parowy angielski krążyły pod Sweaborgiem. Na flocie w ogólności mniemano, że admirał Napier nie będzie attakował Sweaborga.

— Monitor Pruski ogłasza Dekret Królewski, nakazujący tymczasowo zrealizowanie pożyczki 15 miljonów talarów, (połowy kredytu nadzwyczajnego, uchwalonego przez Izby na wydatki Ministerstwa Wojny, na przypadek wojny), za pomocą wypuszczenia obligacyj od 100, 200, 500 i 1000 talarów, przynoszących 4½ procent. *(G. P.)*

NOWINY Z BALTYKU.

Piszą z Hamburga do gazety Belgijskiej *Indépendance* pod dniem 7 Czerwca:

«Wiadomo, że po przybyciu na morze Baltyckie i w skutek doniesień vice-admirała Plumridge, który, z przednią strażą flotty posuwał się był w obie zatoki, vice-admirał Napier uznał za potrzebne mieć pod swojemi rozkazami całą flotyllę szalup kanonijerskich parowych, uzbrojonych w działa wielkiego kalibru i dalekiej mety, które głównie mają służyć przeciw Kronstadtowi.

«Admiralicya Angielska, uznając gruntowność żądania vice-admirała, nakazała natychmiast budowanie takiej flotylli małych statków i to jak najśpieszniej. Ale gazety Londyńskie po kilkakroć wspominały, że skutkiem nadzwyczajnego nagromadzenia się roboty po arsenałach, niepodobieństwem będzie ukończyć w czas machin i uzbrojenia flotylli, która nie będzie mogła tym sposobem być skutecznie użyta, aż w kampanii 1855. Mogę wszakże zapewnić, że już wczora, dwie takie szalupy parowe, z działami grubego kalibru i dalekiej mety, przybyły do portu Kopenhagi, zkąd niezwłocznie odpłynęły dla połączenia się z flottą; wprędce spodziewają się przybycia wielu innych podobnych szalup.

«Okręt francuzki linijowy *Breslau*, pozostały w porcie Kiel, gotuje się do odejścia na morze Baltyckie, dla połączenia się z flottą.

«Muszę teraz najmocniej zaprzeczyć pogłosce, rozsianej za granicą przez wiele gazet i zjednywającej wiarę. Chcę mówić o bliskiem jakoby wylądowaniu w Glückstadt korpusu francuzkiego, który, za zgodą Rządu Duńskiego, ma zająć leże zimowe w Xięztwie Holstein, dla tego, iżby na przyszłą wiosnę zabrać się na okręty w Kiel i od samego początku kampanii 1855 roku znaleźć się na teatrze wojny. Ten korpus, który ma liczyć 100 tysięcy ludzi, jest jakoby przeznaczony do działania w Finlandyi i wzdłuż wybrzeży aż do Kronstadtu, a ztamtąd przeciw Petersburgowi. Mogę z największą pewnością zaręczyć, że Rząd Duński, po dzień dzisiejszy nie odebrał żadnej w tym przedmiocie kommunikacyi od Rządu Francuzkiego i że ani w Glückstadt, ani w żadnej innej miejscowości Xięztwa Holsteinskiego, władze nie otrzymały najmniejszego zapowiedzenia o przyszłym kwaterunku armii francuzkiej. *(J. de S.-P.)*

SZWECYA.

STOCKHOLM, *10 Czerwca*. Oskarżenie zaniesione przez Sejm przeciw Ministrom, z powodu przyjętego systematu rozkładu podatków, zostało przez Sąd Najwyższy odrzucone, jako pozbawione zasady.

Wisby (na wyspie Gothland), *11 Czerwca*. Dziś Król Oskar przybył tu w towarzystwie Następcy Tronu na statku parowym *Valkyrian*. Przeszło od dwóch wieków, (1642) żaden Król Szwedzki nie był na wyspie Gothland i nie zwiedził miasta Wisby, tyle sławnego ze swych starożytnych ruin. *(J. de S.-P.)*

*

DANIJA.

KOPENHAGA, *16 Czerwca*. Dziennik Praw ogłosił Konstytucyą Xięztwa Holstein, podpisaną przez Króla, w dniu 11 bież. miesiąca, taką, jaka była wniesiona na Stany Prowincyonalne tego Xięztwa.

Kiel, 17 Czerwca. Kilku żołnierzy marynarki francuzkiej, którzy byli zbiegli, zostali pojmani, i, jak twierdzą, powieszeni na masztach. — Dom handlowy A. Roux, Lebel i K. który ma też swój zakład w Hamburgu, podjął się zaopatrywania flotty francuzkiej w żywność za pomocą stałej komunikacyi przez statki parowe, odchodzić mające z Lubeki co tydzień, zacząwszy od dziś, 17 Czerwca. *(P. P.)*

ANGLIJA.

LONDYN, *17 Czerwca*. Na posiedzeniu Izby Lordów 16 Czerwca, hrabia Ellenborough żądał, iżby złożone były budżety wydatków rozmaitych od roku 1838 po 1853, dla wyciągnięcia wniosków o oszczędnościach, jakie mogłyby być wprowadzone. Ten rozdział budżetu przechodzi o 2,256,000 funtów sterlingów cyfry budżetu z roku 1838. Same gaże urzędników pomnożyły się o 179,000 funtów.

Nadto szlachetny Lord chciałby widzieć wprowadzony bardziej ścisły systemat Policyi ku poskromieniu przestępstw.

Wniosek został przyjęty, albowiem Ministrowie mu się nie opierali; tylko Xiążę Newcastle oświadczył, że niepodobna jest Gabinetowi odpowiadać na wszystkie zarzuty, jakie mogą być uczynione przeciw zarządowi lat dwudziestu i że ograniczy się tylko usprawiedliwieniem środków, przez obecne Ministerstwo wprowadzonych.

W Izbie Gmin wczora, Pierwszy Lord Admiralicyi, sir James Graham, zapytany przez Vice-hrabię Jocelyn o zaginionym statku *Europa*, potwierdza wiadomość, daną przez gazety, że statek ten zginął od pożaru w podróży do Gibraltaru. Ze wszystkich ludzi, którzy się na nim znajdowali, w liczbie, wraz z ekwipażem, 87, z których 50 żołnierzy, a 21 majtek, 21 zginęło. Izba z żalem dowie się, że w liczbie tych jest podpułkownik Moore, dowodzca pułku dragonów Enniskillen, który, z rzadkiém poświęceniem, nie chciał się ratować jak ostatni. Przyczyna pożaru niewiadoma; śledztwo o tém wyprowadzone będzie w Gibraltar.

Na pytanie P. Otway czyli zgon podp. Moore niepochodzi z braku szalup, sir J. Graham odpowiada, że nie, że owszem okręt był opatrzony w kilka szalup i że w ogóle były przedsięwzięte przy jego wyprawieniu takie ostrożności, jakie zwykle się zachowują względem okrętów wojennych.

P. Kinnaird chce wiedzieć, czy była jaka korrespondencya z lordem Redcliffe w przedmiocie prawa, obowiązującego w Turcyi i stanowiącego, że muzułmanin, przechodzący na wiarę chrześcijańską, ulega karze śmierci.

Lord John Russell odpowiada, że nie było takiej korrespondencyi.

— W liście datowanym z flotty angielskiej, na wysokości Helsingforsu, 5 Czerwca, adressowanym do *Times*, piszą: «Forteca Sweaborg opatrzona jest w 800 armat wielkiego kalibru, których połowa, jak nas zapewniono może bić w okręt, któryby się odważył dążyć wązkiem żeglownem korytem do portu Helsingfors. Załoga składa się z kilku tysięcy artyllerzystów, i ludzie specyalni są tego zdania, że nasze okręty, jakkolwiek są groźnie uzbrojone, mało mogłyby zrządzić szkody w bateryach, zbudowanych z granitu. Nie jest więc podobném do prawdy, iżbyśmy attakowali Sweaborg, gdyż jeżelibyśmy nawet zdołali zniszczyć te warownie, nie moglibyśmy w nich się utrzymać, i iż do tego znacznego potrzebaby wojska, czego właśnie nam braknie.»

Nowa Gazeta Pruska czyni uwagę, że mądrzej byłoby z góry nabrać tego przekonania z mapp i planów morskich, przed sławnemi przechwałkami na obiadach politycznych, wyprawianych w Anglii na cześć sira Charles'a Napiera. *(P. P.)*

Londyn, 20 Czerwca. Wczora, w Izbie Lordów, w ciągu rozmowy co do przyszłego wypadku i końca wojny, Hrabia Aberdeen powiedział, że najlepszy sposób oznaczenia warunku potrzebnego do ukończenia wojny, byłoby powiedzieć, że warunkiem tym jest pokój słuszny i honorowy.

W Izbie Gmin Aord John Russell, odpowiadając na pytanie P. Bright, wzręcz zaprzeczył wszelkim pogłoskom o odwołaniu Lorda Redcliffe z poselskiej posady w Konstantynopolu.

— Z powodu przyjęcia portfelu Ministerstwa Osad, sir George Grey poddany został powtórnemu obiorowi na deputowanego Izby Gmin i był bez oporu obrany z miasteczka Mortpeth. Z tego powodu sir Grey miał długą mowę, w której ograniczył się pochwałami postępowania Gabinetu w kwestyi obecnej wojny. Mowca starał się wykazać, że główném dążeniem jest doprowadzenie wojny co do najrychlejszego końca, a to przez użycie środków najbardziej energicznych.

— Pożar zniszczył tartak parowy arsenału w Chatham; wybuchnął bardzo rano 18 b. m. i trwał cztery godziny pomimo wszelkich usiłowań ku jego powstrzymaniu. Przyczyna pożaru niewiadoma.

— Na Giełdzie 21 Czerwca (dep. telegr.) Konsolidy 93⅝. *(J. de S.-P.)*

FRANCYA.

PARYŻ, *18 Czerwca*. W korrespondencyi gazety Augsburskiej z Paryża, czytamy: «Rząd Francuzki, usiłując wydać układ, upoważniający Austryą do zajęcia Albanii, jako wypadek ugody Francyi z Austryą, nieprawdę mówi. Aż do ostatniej chwili Francya starała się odwieść Turcyą od ustąpienia naleganiom Austryi, kiedy spółcześnie, Poseł francuzki w Wiedniu, P. de Bourquenay, również wszelkich środków używał dla powstrzymania P. Buol de Schauenstein od dalszych na tej drodze kroków. Austrya pozostała niezachwianą i cokolwiek głoszą, wprędce zapewna zajęcie przez nię Albanii będzie miało miejsce. Przyczyną tego jest, że Austrya nie może widzieć obojętnie, i bez pewnego odwetu dla siebie, zajęcia Grecyi przez Mocarstwa Zachodnie. Powaga Austryi na morzu Adryatyckiém może na tém ucierpieć i przeto nigdy nie pozwoli, iżby wybrzeża Albanii były zajęte przez inne, jak przez jej własne siły.» Całe wyższe towarzystwo Wiedeńskie, mówi taż korrespondencya, oświadcza się coraz mocniej przeciw przystąpieniu bezwarunkowemu do przymierza anglo-francuzkiego.

— Piszą w Nowej Gazecie Pruskiej: «Marszałek de St.

Arnaud, w liście z Konstantynopola do jednego francuzkiego jenerała, nie skrywa swej żywej niechęci z powodu angielskiego planu kampanii, który mu został narzucony. Co do lorda Raglan, marszałek mówi o nim z wielkiém nieuszanowaniem i nawet zapomina w swych wyrażeniach wszelkiej względności. «Jeżeli nas spotka szwank, (pisze marszałek), wina w tém będzie jedynie tych ..... anglików.» Marszałek nie chciałby izby rozdrabiano siły, ale, żeby doczekawszy się zgromadzenia się wszystkich wojsk, przedsięwzięto kampaniją porządną. «Przez posłanie korpusu do Warny, (mówi dalej P. de St. Arnaud), przyjęliśmy wprost rolę wojska posiłkującego temu zbestwiałemu renegatowi.» (Tak to marszałek francuzki wyraża się o zacnym Panu Latas, inaczej zwanym Serdarze Omerze-paszy.)

— Przedwczoraj zabierały się w Tulonie na okręty pułki linijowe 28 i 42, składające brygadę jenerała de Lamotte-rouge.

Druga brygada 5 dywizyi, złożona z 46 pułku linijowego i 5 lekkiego, dowodzona przez jenerała Couston, wprędce odpłynie w ślad za nią.

W tej chwili Tulon ma w swym porcie do rozrządzenia więcej statków parowych, niż nateraz potrzeba.

Paryż, 21 Czerwca. Piszą 13 Czerwca do gazety Augsburskiej, że się w Paryżu rozchodzą głuche wieści o jakimś spisku i zamachu powstania, wieści, których niemożna mieć za zupełnie bezzasadne, kiedy się pomyśli o nędzy większej części klassy roboczej. Po wielu gałęziach przemysłu towarzystwo tajne, zwane *chainage* jest prawie powszechnie rozszerzone. Płaca za robotę znacznie się zmniejszyła, kiedy ceny przedmiotów pierwszej potrzeby podniosły się w takimże stosunku.

— Zapewniają, że wszystkie wojska, mające złożyć dwa wielkie obozy: północny i południowy, będą zebrane w zupełności na swoich punktach przed 15 Lipca. *(J. de S.-P.)*

TURCYA.

W korrespondencyi z Konstantynopola do gazety Triestskiej znajdujemy następujące szczegóły:

«Nowy wielki Wezyr Mehemet-Kebresli, uchodzi za człowieka dobrze wychowanego, przedsiębierczego i energicznego. Długo mieszkał w Anglii i ztąd dobrze mówi po angielsku i żona jego jest rodem angielka, która przeszła na islamizm. Mehemet-Kebresli był nazajutrz po swojém mianowaniu, na obiedzie danym przez lorda Redcliffe dla xięcia Cambridge. Jest to pierwszy przykład, od założenia Państwa Ottomańskiego, iżby muzułmanin zasiadł za stołem chrześcianina. Inną nowością, która tym większe sprawiła wrażenie, iż się zdarzyła w czasie postu (Ramadan), była to obecność Sułtana na przeglądzie wojsk angielskich w Scutari, 31 Maja. Na tym przeglądzie było tylko 5,000 ludzi, reszta, 7,000, były już odpłynęły do Warny; ale za to widziano 40 dział, podzielonych na pięć bateryi. — Ciągle się zjawiają assygnaty tureckie nowego koloru; ostatnie są na papierze pomarańczowym.»

— *Wanderer* daje następne nowiny ze Stambułu z dnia 5 Czerwca:

«Komendant Sylistryi zażądał od Omera-paszy 5,000 wojska regularnego, ażeby mógł trzymać się jeszcze przez trzy miesiące. W skutek zapewna tego żądania Głównodowodzący wysłał 20,000 ludzi z Szumli aż o trzy mile pod Sylistryą.

— Patent na Gubernatora wojennego i cywilnego Małej Wałachii został wysłany z Konstantynopola na imię Sami-paszy. — Twierdzą że mianowanie Szekiba-paszy na zastępcę Reszida-paszy jest tylko tymczasowe, z powodu słabości tego ostatniego i że bynajmniej nie masz mowy o usunięciu się Reszida-paszy od Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Zresztą chodzi w Stambule pogłoska o mianowaniu Omera-paszy Ministrem Wojny, co pociągnęłoby za sobą zmianę całego Gabinetu.

— Czytamy w *Zeit*, że podług depeszy telegraficznej z Warny, 1 Czerwca, 20,000 francuzów i 8,000 anglików tam przybyli i zajęli mocną pozycyą, o sześć lieues od miasta. Jak skoro wszystkie wojska sprzymierzone, przeznaczone do Warny połączą się, armija, wspierana przez flottę, ma przejść za Dunaj (??). Flotty stoją pod Warną.

— Podług innych wiadomości, odebranych z Szumli przez gazetę Wrocławską, 24,000 wojska sprzymierzonego przybyły już do Warny. Spodziewano się tam przybycia lorda Raglan, który ma objąć dowództwo; wszakże jazda i artylerya nie były dotąd wylądowane.

— Bulgarya i Rumelija, pomimo zupełnego swego wycieńczenia, musiały dostarczyć dla wojsk posiłkowych 14,000 wołów, które posłano do Andrinopolu. Wojska wysadzone w Warnie otrzymują żywność morzem.

— Gazeta Wiedeńska *Soldatenfreund* czyni uwagę, że ustanowienie głównej kwatery Feldmarszałka Xięcia Paskiewicza w Jassach, było uchwalone jeszcze przed wyjazdem Xięcia na kampaniją z uwagi, że ten punkt, odległy o 32 mile od linii Sylistryi, 20 mil od Kamieńca-Podolskiego i 22 mil od Odessy, jest najstosowniejszym do działań wojennych punktem.

— *Observateur*, gazeta Triestska, pisze, że Hadżi Petri, po swém zwycięztwie pod Kalambaka, zwrócił się na Tricala, zbił i rozproszył wojska Abdi-paszy i opanował ten punkt, podczas kiedy kapitan Farmacla zdobył Armiro. Pod Jagori była też bitwa, w której 350 albańskich turków poległo; turcy, w popłochu uciekli do Prungudos którą splądrowali, popełniwszy tam największe okrucieństwa.

— Podług korrespondencyi z Kars, 22 Maja, do Nowej Gazety Pruskiej, liczba wojsk tureckich w tej fortecy wynosi 20,000, z których 8,000 piechoty nieregularnej i 5,000 baszi buzuków konnych. Ta rzekoma armija stawiła obraz największej nędzy i rozprzężenia.

— Depesza telegraficzna z Triestu, z dnia 20 Czerwca, wieczorem daje nowiny z Konstantynopolu z dnia 12 tegoż miesiąca. Wyprawianie okrętami do Warny dywizyi Xięcia Cambridge już się rozpoczęło. Dywizya Xięcia Napoleona znajdowała się w komplecie w koszarach Daud-pasza w Konstantynopolu.

— Z korrespondencyj z Konstantynapola 8 i 10 Czerwca daje się widzieć, że Anglicy będą składali środek sprzymierzonej armii, mającej się zebrać w Paravadi, Francuzi prawe skrzydło od strony Warny, a Turcy lewe skrzydło ku Szumli.

Było doniesiono, że Omer-pasza wyszedł z Szumli w pierwszych dniach Czerwca dla uczynienia dywersyi od Sylistryi; ale żadnych o tém szczegółów dotąd nie odebrano.

(G. P.)

WŁOCHY.

NEAPOL. Rozeszła się pogłoska, że Rząd nasz postanowił zabronić wywozu siarki z Sycylii. Ta wiadomość jest błędna; zakaz ten nie jest ogólny i rozciąga się na okręty pod banderę neapolitańską o tyle, o ile ładunki siarki przeznaczone byłyby do portów Mocarstw wojujących; okręty zaś neutralne mogą wywozić ten produkt, ale tylko do krajów też neutralnych.

NAJPÓŹNIEJSZE WIADOMOŚCI.

TURCYA. W korrespondencyi ze Stambułu do gazety Triestskiej czytamy, że nowy Wielki Wezyr, mimo swoje uprzejme formy i europejską ogładę, nie jest na wysokości obecnych zwikłań politycznych. Upadek jego poprzednika oddawna był przewidziany z powodu jego niesnasek z Reszidem-paszą. Zresztą nigdy Gabinet Turecki niebył złożony z pierwiastków tak niezgodnych, jak w obecnej chwili. Nowy wielki admirał Halil-pasza i Riza-pasza, znani są ze swych sympatyj dla Rossyi, i całe Ministerstwo przedstawia dziwną ptrociznę opinij, tak iż każda ma w nim swego przedstawiciela.

— Dziś już stanęło na tém, że wojska francuzkie nie pójdą na Andrinopol, ale wprost będą posłane do Warny. Tylko jazda i część artylleryi pójdą przez Andrynopol do Szumli.

— Donoszą ze Stambułu, 10 Czerwca, że w Mussul było poruszenie przeciw chrześcianom.

— Podług Nowej Gazety Pruskiej wielkie nieukontentowanie panuje w armii tureckiej, która oddawna nie pobiera żołdu. Brak gotowizny w Stambule jest taki, że gwinea angielska, która warta była 110 piastrów, chodzi teraz po 145 piastrów. Anglicy hardém swém postępowaniem ściągnęli na się powszechną niechęć.

— Gazeta Kronstadtska *Satellite* donosi, że turcy opuścili wszystkie swoje stacye nad Dunajem, prócz Ruszczuku, i poszli na odsiecz Sylistryi.

— Jenerał francuzki Bosquet ciągnie na Andrinopol we 20,000. — Xiążę Napoleon udaje się do Burgas.

— Donoszą że większa część wojsk regularnych tureckich opuściły nie tylko Bosniją ale i Bulgaryą, dla wzmocnienia korpusów skoncentrowanych w Sofija i w Szumli. Tylko nieregularne wojska pozostały w Bosnii.

— Z Malty, 10 Czerwca piszą, że Bey Tunisu zafrachtował już tam okręty dla przewiezienia 10,000 wojska, które posyła Porcie.

Depesza telegraficzna z Triestu, 21 Czerwca. Poczta przywiozła nowiny ze Stambułu 12 Czerwca:

«Zabieranie na okręty dywizyi Xięcia Cambridge dla wysłania do Warny czynnie się posuwa. Dywizya Xięcia Napoleona w pełnym komplecie stoi obozem pod Daud-pasza.»

Z Aten odebrano tąż pocztą w Trieście nowiny z dnia 13 Czerwca. Hadżi-Petro odmówił poddania się. Jenerałowie Mavromichali i Deligani mianowani zostali adjutantami Króla Jmci na miejsce tych, którym dano dymissye.

(Podług doniesień z Aten 16 Czerwca odebranych przez Monitor francuzki, Karatassos opuścił Macedoniją.)

AUSTRYA. Piszą z Wiednia, 17 Czerwca, że Rząd ostatecznie zdecydował zawarcie pożyczki. Będzie wypuszczono papierów 5 procentowych na 400 miljonów złotych reńskich, *alpari;* procenta będą płacone brzęczącą monetą. Wypuszczenie rozłożone jest na lat pięć, po 80 miljonów.

— 29 Maja odbył się w Krakowie ważny akt rozdzielenia Galicyi Zachodniej od Wschodniej. Ta ostatnia składa oddzielne Wielkorządztwo, którego stolicą jest Kraków; okręgi są: Krakowie, Wadowie, Bochnia, Tarnów, Sandecz, Jasło i Rzeszów. Związek tej prowincyi ze Lwowem utrzymany jest tylko co do wspólności Arcybiskupstwa i Kollegium Stanów, których miejscem środkowym jest to miasto; ale i te punkta będą w przyszłości urządzone.

— Piszą z Krakowa 14 Czerwca, że Arcyxiążę Karol Ferdynand przybył do tego miasta 15 wieczorem udając się do Bukowiny dla objęcia tam dowództwa nad armiją. Mówią że i Arcyxiążę Raynery otrzyma dowodztwo w Galicyi. Przedsięrbrane są w tej chwili wstępne roboty dla ufortyfikowania Krakowa.

PARYŻ, *22 Czerwca.* Monitor dzisiejszy donosi, że flotta francuzka połączyła się z angielską 13 Czerwca, na morzu Baltyckiem pod Barösund.

— Liczne uwięzienia dokonane zostały w Departamencie Tarn et Garonne; mówią o odkrytym spisku; Prefekt został złożony z urzędu.

— W Gazecie Londyńskiej *Chronicle* piszą, że zmiana Gabinetu Francuzkiego, jest już niewątpliwą. Poseł w Londynie hrabia Walewski będzie Ministrem Spraw Zagranicznych a P. Drouyn de Lhuys zostanie wyprawiony na Posła przy jednym z Wielkich Dworów. Minister Skarbu P. Bineau zostanie Zarządzającym Bankiem Francyi na miejsce hrabi d'Argout.

— Na Giełdzie 22 Czerwca, (depesza telegraficzna) 4½ prozentowe 97 franków 90 centimów — 3 procentowe 72 franki 95 centimów.

LONDYN, *21 Czerwca.* Wczorajsze posiedzenie Izby Gmin było całkiem zajęte sławną sprawą barona Bode, który dochodzi wynagrodzenia za dobra jego przodków, skonfiskowane w Alsacyi przez trybunały rewolucyjne w roku 1793.

Izba nie uznała, iżby proszący miał prawo odwoływać się do traktatów zawartych między Anglią i Francyą, dla otrzymania przez poddanych angielskich wynagrodzenia za szkody poniesione podczas rewolucyi. Gabinet zbijał prośbę barona Bode, której popieranie wziął na siebie P. Chambers i Izba większością 82 głosów przeciw 67 zatwierdziła odmowny wyrok, zapadły już w Izbie Lordów.

— Na Giełdzie 22 Czerwca (przez telegraf), Konsolidy 94.

MADRYT, *15 Czerwca.* P. Galilea, redaktor gazety liberalnej, został wysłany na wyspy Antylskie.

Przeszłej nocy dokonane zostały nowe uwięzienia, między innemi jenerałów Messena i Orlando. Pierwszy z nich uciekł z więzienia.

DANIJA. Na wyspie Alsen i w Saudewitz, dokonywają się w tej chwili przygotowawcze roboty fortyfikacyjne.

KIEL, *19 Czerwca.* Dziś odpłynął ztąd okręt linijowy francuzki *Breślau.*

STOCKHOLM, *14 Czerwca.* Król Jmć po przybyciu do Wisby, na wyspie Gothland, 12 Czerwca wieczorem, oglądał po drodze twierdzę Waxholmen i fortyfikacye pod Engholmen. Te dwa porty są z liczby tych, do których wejście wzbronione jest okrętom stron wojujących. Wszędzie Król był przyjmowany z największym zapałem.

NOWINY Z BALTYKU. Podług wiadomości odebranych przez gazetę *Börsenhalle*, w sprawie Gamla-Karleby trzej oficerowie angielscy: Carrington, Montague i Althorpe zostali zabici, a 14 majtków ranieni.

PARMA. W dniu 12 Czerwca, o godzinie 5 po południu, Sędzia prowadzący śledztwo nad oskarżonemi o udział w zamordowaniu Xiążęcia Parmy, został wśród ulicy śmiertelnie raniony trzema ciosami puginału. *(J. de S.-P.)*

Позволяется печатать. 17 Іюня 1854 года. *Ценсоръ Н. Ахматовъ.*

W DRUKARNI WOJENNEJ.